

LIBRIS

We know
books



Pr. Prof. Dr. Nicolae ACHIMESCU

DICTIONAR DE NUME ȘI TERMENI RELIGIOȘI ORIENTALI



CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	5	Agnihotra	16
<i>Abrevieri</i>	9	Aham brahmāsmi	16
		Ahamkāra	16
		Ahimsā	17
A		Aitareya	17
		Ajantā	17
Ābhāsa-chaitanya	11	Ajātasattu	18
Abhibhāvāyatana	11	Ākāsha	18
Abhidharmika	12	Akushala	18
Abhidharma	12	Ālaya-vijñāna	19
Abhidharmakosha	13	Amarāvati	19
Abhidharma-Pitaka	13	Ambedkar	19
Abhijñā	13	Amida	20
Abhisheka	13	Amidism	20
Āchārya	14	Amitābha	20
Ādhyātma-Yoga	14	Amitābha-Sūtra	20
Ādi Granth	14	Amitāyurdhyāna-Sūtra	21
Āditya	14	Anāgāmin	21
Advaita	15	Anāgārika	21
Advaita-Vedānta	15	Ānanda	21
Āgama	15	Ānandagiri	22
Āgami-karma	16	Ānandamayī Mā	22
Agni	16	Anātman	22

Anguttara-Nikāya	23	Ashvattha	34
Anitya	23	Ashvin	34
An Shih-kao	24	Asparsha	34
Antahkarana	24	Āsrava	34
Antarātman	24	Asteya	34
Anubhāva	24	Asura	35
Anurādhapura	24	Atharvaveda	35
Anuruddha	24	Atharvan	35
Anushaya	25	Atisha	36
Anussati	25	Ātmabodha	36
Anuvyavasāya	25	Ātman	36
Aparigraha	25	Aurobindo Ghose	36
Apratishthita-Nirvāna	25	Avadāna	38
Āranyaka	26	Avalokiteshvara	38
Arghya	26	Avatamsaka-Sūtra	38
Arhat	26	Avatāra	38
Arjuna	26	Avidyā	39
Artha	27	Avidyā-māyā	40
Arunāchala	27	Ayam Ātman Brahman	40
Arūpasamādhi	27	Āyatana	40
Āryadeva	27	Āyurveda	40
Ārya-mārga	28		
Ārya-Samāj	28		
Ārya-satya	28	B	
Asamskrita	29		
Āsana	29	Baia lui Buddha	41
Asanga	30	Bala	41
Asat	31	Bali	41
Ashoka	31	Bāmiyān	42
Āshrama	31	Bankei Eitaku (Yōtaku)	42
Ashtamangala	31	Bardo	42
Ashtangika-mārga	32	Bardo Thödol	43
Ashtāvakra	33	Bassui Zenji	44
Ashta-vimoksha	33	Ben`en	44
Ashvaghosha	33	Bhagavad-Gītā	45
Ashvamedha	33	Bhagavān	45

Bhāgavata-Purāna	45	Borobudur	58
Bhāishajya-guru-Buddha	46	Bosatsu	58
Bhakta	46	Brahmā	58
Bhakti	46	Brahmachārin	59
Bhakti-mārga	47	Brahmacharya	59
Bhakti-Sūtra	47	Brahmajāla-Sūtra	60
Bhakti-Yoga	47	Brahmajñāna	60
Bharata	48	Brahmāloka	60
Bhāskara	48	Brahman ¹	60
Bhava	48	Brahman ²	61
Bhāva	48	Brāhmana	62
Bhava-chakra	49	Brahma-nadī	62
Bhāvamukha	49	Brahmānanda	62
Bhāvanā	49	Brahmanism	63
Bhāvasāgara	49	Brahma-samādhi	63
Bhāvaviveka	50	Brahma-Sūtra	63
Bhikshu	50	Brahma-vihāra	63
Bhikshunī	51	Brāhma-Samāj	64
Bhūmi	51	Brihadāranyaka-Upanishad	64
Bhūtathatā	53	Brihaspati	64
Bija	53	Buddha	65
Bimbisāra	53	Buddhabhadra	65
Bindu	53	Buddha-Charita	66
Bodai	54	Buddhadatta	66
Bodh-Gayā	54	Buddha-dharma	66
Bodhi	54	Buddhaghosha	66
Bodhichitta	54	Buddhakula	66
Bodhidharma	55	Buddhatā	67
Bodhipākshika-dharma	55	Buddhaitatea	67
Bodhiruchi	55	Buddhāvātamsaka-Sūtra	68
Bodhisattva	55	Buddhi	68
Bodhisattva-Bhūmi	56	Budism	68
Bodhisattva-shīla	56	Budismul din Birmania	70
Bodhyanga	57	Budismul din Cambodgia	72
Bön	57	Budismul din China	73
Bonpu-no-jōshiki	57	Budismul din Coreea	75

Budismul din Indonezia	76	D	
Budismul din Japonia	78		
Budismul din Sri Lanka	80	Dai-funshi	97
Budismul tantric	82	Dai-gedatsu	97
Budismul din Thailanda	84	Dai-gidan	97
Budismul tibetan	85	Daigo-tettei	97
Busshō	87	Daijō	97
Busso	87	Dainichi Nōnin	97
Butsu	88	Daishi	98
Butsudō	88	Dai-shinkon	98
		Daitya	98
		Daiun Sōgaku Harada	98
		Dākinī	98
		Daksha	98
		Dakshinā	99
		Dalai Lama	99
		Dāna	99
		Darshana	99
		Daruma	100
		Daruma-Shū	100
		Daruma-sōjō	100
		Dashabala	100
		Dashabhūmika	100
		Dayānanda	100
		Deva	100
		Devadatta	101
		Devī	101
		Dhammapada	101
		Dhammapāla	101
		Dhanvantari	101
		Dhāranā	101
		Dhāranī	102
		Dharma	102
		Dharma-chakra	102
		Dharmadhātu	103
		Dharmaguptaka	103
		Dharmakāya	103
C			
Chadō	89		
Chaitanya	89		
Chakra	89		
Ch`an	90		
Chāndogya-Upanishad	90		
Ch`an-na	90		
Ch`an-tsung	90		
Chao-chou Ts`ung-shen	90		
Chārvāka	91		
Chenresi	91		
Chien-chen	92		
Chih-i	92		
Chih-kuan	92		
Chih-tun	92		
Ching-te ch`uan-teng-lu	93		
Chinmātroham	93		
Chit	93		
Chi-tsang	93		
Chit-shakti	94		
Chitta	94		
Chöd	94		
Chu-hung	94		
Conciliu budiste	95		

Dharmakīrti	103	Dyaus Pitar	112
Dharmapāla	103	Dzogchen	112
Dharma-Shāstra	104		
Dharma-Sūtra	104		
Dharmatā	104	E	
Dhātu	104		
Dhritarāshtra	104	Eihei-ji	113
Dhyāna	105	Eisai Zenji	113
Dhyāna-budism	105	Ekāgrata	113
Dīgha-Nikāya	105	Ekayāna	114
Dignāga	106	Ellora	114
Dikshā	106	Engaku-ji	114
Dīpamkara	106	Ennin	114
Dīpāvali	106	Eu-I (sinele)	115
Dīpavamsa	106		
Diti	106		
Divya-siddhi	107	F	
Dō	107		
Dōan	107	Fa-hsiang	117
Dōgen Zenji	107	Fa-hsien	117
Dōjō	108	Fa-lang	117
Dokusan	108	Fang yen-k'ou	118
Dorje	108	Fa-yen Wen-i	118
Dōshō	108	Fo T'u-teng	118
Drig-Drishya-Viveka	109	Fukasetsu	118
Drishti	109	Fukashigi	118
Drugpa Künleg	109	Fukatoku	119
Duhkha	109	Fushizen-fushiaku	119
Duhkha-nirodha	110	Fushō	119
Durgā	110	Futan-kū	119
Dvaita	110		
Dvaitādvaita-Vedānta	111		
Dvaita-Vedānta	111	G	
Dvāpara-yuga	111		
Dvārakā	111	Gampopa	121
Dvija	111	Ganda-Vyūha	121
Dyaus	111	Gandhāra	121

Gandharva	122	Hassu	131
Gandhi	122	Hatha-Yoga	131
Ganesha	123	Heikan	131
Gangā	123	Henkū	131
Gati	123	Hieizan	132
Gaudapāda	124	Hīnayāna	132
Gayā	124	Hīndi	133
Gāyatrī	124	Hinduism	133
Gedatsu	124	Hiranyagarbha	134
Gelugpa	124	Hōgen	135
Genjō-Kōan	125	Hōjō	135
Gesar	125	Homa	135
Gītā	125	Honshi	135
Gītagovinda	125	Hossen	135
Go-i	125	Hosshō	136
Gotama	126	Hossō	136
Govinda ¹	126	Ho-tse Shen-hui	136
Govinda ²	126	Hsü-an Huai-ch`ang	136
Grihastha	126	Hsüan-sha Shih-pei	136
Grihya-sūtra	127	Hsüan-tsang	137
Guna	127	Hsüeh-feng I-ts`un	137
Gupta	127	Hsüeh-tou Ch`ung-hsien	137
Guru	127	Hsü-t`ang Chih-yü	138
Gyulü	128	Huang-lung Hui-nan	138
		Huang-po Hsi-yün	138
		Hua-yen	138
H		Hui-K`O	139
		Hui-neng	140
Hakuin Zenji	129	Hui-t`ang Tsu-hsin	141
Hakushi	129	Hui-yüan	141
Hakuun Ryōko Yasutani	130	Hung-jen	141
Hannya	130		
Hara	130		
Hari	130	I	
Hari-Hara	130		
Harivarman	130	Ichchantika	143
Hasan	131	I-ching	143

Idā	143	Jīva	152
Igyō	143	Jīvanmukta	152
Ikkyū Sōjun	144	Jīvanmukti-Viveka	153
Iluminare	144	Jīvātman	153
Indra	145	Jñāna	153
Indriya	146	Jñāna-Yoga	153
Indriyasamvara	146	Jñānin	153
Inka-shōmei	146	Jōbutsu	154
Innen	147	Jōdo-shin-shū	154
Īshā	147	Jōdo-shū	154
Ishin-denshin	147	Jōjitsu	155
Ishta-deva	147	Jōriki	155
Ishta-mantra	148	Jōshin	155
Īshvara	148	Ju	155
Īshvarakoti	148	Jūgyū (-no)-zu	155
Isshi-injō	148	Jūjūkai	155
Ittai	148	Jukai	156
		Jvāla-Mukhī	156

J

Jada-samādhi	149
Jagannātha	149
Jagat	149
Jāgrat	149
Jaimini	149
Jakugo	149
Jakuhitsu Genkō	150
Jakujō	150
Jakumetsu	150
Jamgon Kongtrul	151
Japa	151
Jātaka	151
Jiriki	151
Jishō	152
Jishō-shōjo-shin	152

K

Kabīr	157
Kadampa	157
Kadō	158
Kagyūpa	158
Kailāsa	158
Kaimyō	158
Kairitsu	158
Kaisan	158
Kaivalya	159
Kaivalya-mukti	159
Kakushin	159
Kālachakra	159
Kali	160
Kālī	160

Kālidāsa	160	Kegon	171
Kali-yuga	161	Keizan Jōkin	172
Kalkin	161	Kekka-fusa	172
Kalpa	162	Kena-Upanishad	173
Kāma	162	Kenchō-ji	173
Kāma-Sūtra	163	Kendō	173
Kanāda	163	Kennin-ji	173
Kanchō	163	Kenshō	173
Kangi-zatori	163	Kenshō-jōbutsu	174
Kangyur/Tengyur	163	Keshab Chandra Sen	174
Kanna-Zen	164	Kevalādvaita-Vedānta	174
Kannō-dōko	164	Kham Brahm	174
Kannon	164	Kheyala	174
Kanzan Egen	164	Khuddaka-Nikāya	175
Kapila	165	Kimō-tokaku	175
Kapilavastu	165	Kīrtana	175
Kārikā	165	Klesha	175
Karma	165	Kōan	176
Karma-Kagyū	166	Kokoro	177
Karma-kānda	166	Kokorozashi	177
Karmapa	167	Kokushi	177
Karma-Yoga	167	Kokushittsū	177
Karosu	167	Kosha ¹	177
Karunā	167	Kosha ²	177
Kārya-Brahman	168	Koshala	177
Kashaku	168	Kotsu	178
Kāshī	168	Kozen Gokoku-ron	178
Kashyapa	169	Krishna	178
Kasina	169	Krita-yuga	178
Kāṣmir	169	Kshānti	179
Kataku	170	Kshatriya	179
Katha-Upanishad	170	Kshitigarbha	180
Kaurava	171	Kū	180
Kaushītaki	171	Kuan-yin	180
Kāyagatā-sati	171	Kubera	180
Kedārnāth	171	K`uei-chi	180

Kuei-feng Tsung-mi	181	Lankāvātāra-Sūtra	188
Kuei-shan Ling-yu	181	Laya-Yoga	188
Kūkai	181	Li	188
Kuladevatā	181	Lilā	188
Kumārajīva	182	Lilāmāyā	188
Kumārī	182	Lin-chi I-hsüan	189
Kumbhaka	182	Linga	189
Kundalinī	182	Linga-Purāna	189
Kundalinī-Yoga	183	Lingāyat	189
Kuo-shih	183	Liu-tsu-ta-shih fa-pao-t`an-ching	190
Kūrma	183	Lobha	190
Kūrma-Purāna	183	Lo-han	190
Kurukshetra	183	Lo-han Kuei-ch`en	190
Kusha	183	Loka	190
Kushala	183	Lokapāla	191
Kushinagara	183	Lokāyata	191
Kūtastha	184	Lokeshvara	191
Kwannon	184	Lokottara	191
Kyabdro	184	Longchenpa	191
Kyosaku	184	Lotus	192
Kyōun-shū	184	Lumbinī	192
Kyūdō	184	Lung-gom	192
		Lung-men	193
		Lu-shan	193
L		Lü-tsung	194
Laghiman	185		
Lakshana	185	M	
Lakshmī	185		
Lalitavistara	186	Madhu	195
Lama	186	Madhva	195
Lamaism	186	Mādhyamaka	196
Lamdre	187	Madhyamā-pratipad	196
Lamrim	187	Mādhyamika	196
Lan-ch`i Tao-lung	188	Magadha	197
Lankā	188	Mahābhārata	197

Mahābhāva	198	Manas	205
Mahābhūta	198	Mānava-Dharmashāstra	205
Mahābodhi Society	198	Mandala	206
Mahākāshyapa	198	Māndūkya-Upanishad	206
Mahāmaudgalyāyana	198	Mañjushri	206
Mahāmudrā	199	Manovijñāna	207
Mahāparinibbāna-Sutta	199	Mantra	207
Mahāparinirvāna-Sūtra	199	Mantrayāna	207
Mahāprajñāpāramitā-Hidraya-Sūtra	199	Mantra-Yoga	207
Mahāprajāpati-Gautamī	199	Manu	207
Mahāpralaya	200	Māra	208
Mahāpurāna	200	Marana	208
Maharishi	200	Mārga	208
Mahāsammipāta-Sūtra	200	Marpa	208
Mahāsānghika	200	Maruṭi	208
Mahāshūnya	200	Mathurā	209
Mahāsiddha	200	Ma-tsu Tao-i	209
Mahāsthāmaprāta	200	Matsya	209
Mahāvairochana-Sūtra	201	Māyā	209
Mahāvākya	201	Meditaṭi	210
Mahāvamsa	201	Menpeki	212
Mahāvastu	201	Meru	212
Mahāvraata	201	Mettā-Sutta	212
Mahāyāna	201	Mikkyō	212
Mahāyānashraddhotpāda-Shāstra	202	Milarepa	212
Mahā-Yoga	202	Milindapañha	213
Mahinda	203	Mi-lo-fo	213
Mahishāsaka	203	Mīmāmsā	213
Maitreya	203	Mīmāmsā-Paribhāshā	214
Maitreyanātha	203	Mīmāmsā-Sūtra	214
Maitreyī	203	Ming-ti	214
Maitrī	204	Mitra	215
Majjhima-Nikāya	204	Mi-tsung	215
Makyō	204	Moha	216
Malā	205	Moksha	216
Manana	205	Moku-funi	217

Mokushō-Zen	217	Nan-ch'üan P'u-yüan	227
Mondō	217	Nan-tsung-ch'an	227
Moxa	217	Nan-yang Hui-chung	228
Mu	218	Nan-yüeh Huai-jang	228
Mu-chou Ch'en tsun-su	218	Nanzen-ji	229
Muditā	219	Nārada	229
Mudrā	219	Naraka	229
Mujōdō-no-taigen	219	Nara-Nārāyana	229
Mukan Fumon	219	Narasimha	229
Muktānanda, Swāmī	220	Nārāyana	230
Mūlaprakriti	220	Nāro Chōdrug	230
Mumonkan	220	Nāropa	230
Mundaka-Upanishad	220	Nāstika	231
Munen-musō	220	Natarāja	231
Muni	221	Nembutsu	231
Mushin	221	Nen	231
Mushinjō	221	Nenge-mishō	231
Musō Soseki	221	Neti, neti	231
Myochō Shūhō	221	Nichiren ¹	232
		Nichiren ²	233
		Nidāna	234
N		Nididhyāsana	234
		Nijūshi-ryū	234
Nachiketa	223	Nikāya	234
Nāda	223	Nimbārka	234
Nādi	223	Ninkyō-funi	235
Nāga	223	Nipponzan Myōhōji	235
Nāgārjuna	224	Nirbīja-samādhi	235
Nāgasena	225	Nirguna-Brahman	235
Naishkarmya-Siddhi	225	Nirgunagunī	235
Nala	225	Nirodha	235
Nālandā	226	Nirodha-samāpatti	236
Nāmajapa	226	Nirukta	236
Nāman	226	Nirupadhishesha-Nirvāna	236
Nāmarūpa	226	Nirvāna ¹	236
Nānak	226	Nirvāna ²	237

Nirvichāra-samādhi	238	Pai-chang Huai-hai	248
Nirvikalpa-samādhi	238	Pai-lien-tsung	249
Nisargadatta Maharaj	238	Pai-ma-ssu	249
Nīti-Shāstra	238	Pali	249
Nitya	238	Pañchadashi	250
Nitya-karma	239	Pañchāgnividyā	250
Nīvarana	239	Pañca-mārga	250
Niyama	239	Pañcharātra	251
Nrisimha-Tapanīya-Upanishad	239	Pañchatantra	251
Nyānatiloka	239	Pañchatapas	252
Nyāya	240	Panchen Lama	252
Nyāya-Sūtra	241	Pāndava	252
Nyingmapa	241	Pandit	252
		Pāndu	252
		Pānini	252
O		P`an-shan Pao-chi	252
		Pao-feng K`o-wen	253
Ōbaku	243	Para-bhakti	253
Ojas	243	Parabrahman	253
OM	243	Paramahamsa	253
OM MANI PADME HUM	244	Paramārtha	253
OM MANI PEME HUNG	244	Paramārtha-Satya	253
OM NAMO NĀRĀYANĀYA	244	Paramātman	253
OM TAT SAT	244	Para-māyā	254
Opapātika	244	Parameshvara	254
Orgyen	245	Pāramitā	254
Ōryō	245	Parāshara	254
Ösel	245	Parashu-Rāma	254
Ō-Tō-Kan	245	Parātpara	254
		Para-vidyā	255
		Parināmavāda	255
P		Parinirvāna	255
		Pārvatī	256
Padmasambhava	247	Pāshupata	256
Padmāsana	247	Pashyantī	257
Pagodā	248	Pātāla	257

Pātaliputra	257	Pratyeka-buddha	266
Patañjali	257	Pravrajyata	267
Patriarh	258	Prayopaveshana	267
Phowa	258	Predica de la Benares	267
Phurbu	258	Preta	267
Pingalā	258	Prithivī	267
Pitri	258	Pudgala	267
Pitriyāna	258	Pūja	267
Pi-yen-lu	258	Punya	268
Prabhākara	259	Purāna	268
Prabhākāri	259	Purashcharana	268
Pradhāna	259	Puri	269
Pradyumna	259	Pūrnādaita-Vedānta	269
Prajāpati	259	Pūrnakāma	269
Prajñā	260	Pūrna-Yoga	269
Prajñānam Brahma	260	Purusha	269
Prajñāpāramitā-Sūtra	261	Purushamedha	270
Prākṛita	261	Purushottama	270
Prakṛiti	261	Pūrva	270
Pralaya	261	Pūrva-Mimāmsā	270
Pramuditā	262	Pūshan	270
Prāna	262	Pu-tai	271
Pranām	262	Pūtanā	271
Prāna-vidyā	262	P'u-t' o-shan	271
Prānāyama	262		
Pranidhāna	263		
Prārabdha-karma	263	R	
Prasāda	263		
Prashna	263	Rādhā	273
Pratiloma	264	Radhakrishnan, Sarvepalli	273
Pratimoksha	264	Rāhula	274
Pratishthita-Nirvāna	264	Rājagriha	274
Pratītya-samutpāda	264	Rajas	274
Pratyabhijñā	266	Rajasuya	274
Pratyahāra	266	Rāja-Yoga	275
Pratyaksha	266	Rākshasa	275

Rāma	275	Sādhumatī	286
Rāmākriṣhna	276	Saguna-Brahman	286
Rāmākriṣhna-Mission	276	Sahaja	286
Ramana Mahar(i)shi	277	Sai Baba din Shirdi	287
Rāmānanda	277	Saichō	287
Rāmānuja	278	Sakridāgāmin	287
Rāmasetu	278	Sākshin	287
Rāmāyana	278	Sakyapa	288
Rāmeshvara	279	Samādhi	288
Ram Mohan Roy	279	Samādhirāja-Sūtra	289
Rāmprasād	279	Samantabhadra	289
Ratnakūta-Sūtra	279	Samāpatti	289
Ratnasambhava	279	Sāmaveda	290
Rāvana	279	Sambō	290
Ri-Bi	280	Samhitā	291
Riddhi	280	Samprajñāta-samādhi	291
Riddhipāda	280	Samsāra	291
Rigveda	280	Samskāra	293
Rime	281	Samskrita	293
Rinchen Sangpo	281	Samu	293
Rinzai	281	Samvriti-satya	294
Rishi	282	Samyak-prahānāni	294
Risshō Koseikai	282	Samyak-Sambuddha	294
Rita	282	Samyama	294
Ritsu	283	Samyojana	294
Rōba-Zen	283	Samyutta-Nikāya	294
Rōshi	283	Sanātana-dharma	295
Rudra	283	San-chieh	295
		Sanchita-karma	295
		Sangha	295
S		Sankalpa	296
		Sānkhya	296
Saddharmapundarika-Sūtra	285	San-lun	297
Sadguru	285	Sannyāsa	297
Sādhana	286	Sannyāsini	298
Sādhu	286	Sanron	298

Sanskrita	299	Shakujō	308
Santoshā	299	Shakuntalā	308
Sarasvatī	299	Shākya	308
Sārnāth	299	Shākyamuni	308
Sarvajñatā	299	Shamatha	308
Sarvāstivāda	299	Shambhala	308
Sat	300	Shankara	308
Satchidānanda	300	Shānta	309
Satī	300	Shāntideva	309
Satipatthāna	300	Shao-lin	309
Satipatthāna-Sutta	300	Shāriputra	310
Satori	301	Sharīra	310
Sattva	301	Shāstra	310
Sattvasamatā	301	Shatapatha-Brahmana	310
Satya	302	Shatkasampatti	310
Satyāgraha	302	Shaucha	311
Satyaloka	302	Shen-hsiu	311
Satyasiddhi	302	Shibayama Zenkei	311
Sautrāntika	302	Shih-shuang Ch`ing-chu	311
Savichāra-samādhi	303	Shih-shuang Ch`u-yüan	311
Savikalpa-samādhi	303	Shih-t`ou Hsi-ch`ien	312
Savitri	303	Shikha	312
Sāvitrī	303	Shikantaza	312
Seiza	303	Shiki	312
Seng-chao	303	Shila	312
Senge	304	Shin fuka toku	313
Seng-ts`an	304	Shingon	313
Sengyo	304	Shinnyo	314
Sesshin	305	Shinran	314
Shabda	305	Shippei	315
Shadāyatana	305	Shi-ryōken	315
Shaiva-Siddhānta	305	Shishō	315
Shaivism	305	Shiva	315
Shākhā	305	Shivaism	316
Shakti	306	Shivānanda	316
Shaktism	306	Shloka	316

Shō	316	Smriti	327
Shōbō-gezō	316	Sōji-ji	327
Shōdō	317	Sōka Gakkai	327
Shōji soku nehan	317	Soma	328
Shōken	318	Sopadhishesha-Nirvāna	329
Shōmyō	318	Soshigata	329
Shou-shan Sheng-nien	318	Sōtō	329
Shraddhā	318	Sparsha	330
Shrāddha	319	Ssu-hsin Wu-hsin	330
Shraddhānusārin	319	Sthavira	330
Shramana	319	Sthiramati	330
Shrāmanera	319	Stūpa	330
Shrāvaka	319	Subhūti	331
Shrāvakayāna	319	Sudurjayā	331
Shravana	319	Sukhāvati	331
Shrī	320	Sukhāvati-Vyūha	332
Shrīmālādevi-Sūtra	320	Sūkshma-sharīra	332
Shrī-Yantra	320	Sung-shan	332
Shrota-āpanna	320	Sureshvara	332
Shruti	320	Sūrya	332
Shūdra	321	Sushumnā	332
Shukadeva	321	Sushupti	332
Shun`o Reizan	321	Susoku-kan	332
Shūnyatā	321	Sūtra	333
Shūnyatāvāda	322	Sūtra Luminii de aur	333
Shushna	322	Sūtra în 42 de capitole	334
Shvetaketu	322	Sūtra-Pitaka	334
Shvetāshvatara	322	Suzuki Daisetsu Teitaro	334
Siddha	322	Svabhāva	335
Siddhānta	322	Svadharmā	335
Siddhārtha Gautama	322	Svādhyāya	335
Siddhi	324	Svapna	335
Sikhism	324	Svarūpa-jñāna	336
Singh, Govind	326	Svastika	336
Sitā	326	Swāmi	336
Skanda	326	Șase case (și) șapte școli	336
Skandha	326		

		Tat tvam asi	346
		Tācerea lui Buddha	346
Tādātmya	337	Tārāmul Pur ¹	346
Tagore, Debendranāth	337	Tārāmul Pur ²	347
Tagore, Rabīndranāth	337	Teishō	347
Ta-hui Tsung-kao	338	Tendai	347
T`ai-hsiū	338	Tenryū-ji	348
Taijasa	338	Tera	349
Taishō Issaikyō	339	Terma	349
Taittirīya-Upanishad	339	Te-shan Hsüan-chien	349
Tajō-Ippen	339	Thangtong Gyelpo	349
Takuan	339	Thanka	350
Takuhatsu	339	Thera	350
Tala	340	Theravāda	350
Tamas	340	Therī	351
Ta-mei Fa-ch`ang	340	T`ien-t`ai	351
Tan	340	T`ien-t`ung Ju-ching	352
Tanga	340	T`ien-wang	352
Tanga-zume	340	Tilopa	352
Tanmātra	340	Ti-lun	352
Tantra	341	Ti-ts`ang	352
Tantra-Yoga	342	Tokudo	353
Tantrism	342	Tongo	353
Tan-yüan Ying-chen	342	Tou-shuai Ts`ung-yüeh	353
Tao-an	342	Tretā-Yuga	353
Tao-hsin	342	Trichivara	353
Tao-hsüan Lü-shih	342	Trika	354
Tao-sheng	343	Trikāya	354
Tapas	343	Trilakshana	354
Tārā	343	Triloka	354
Tariki	344	Trimarga	355
Tathāgata	344	Trimūrti	355
Tathāgata-garbha	344	Tripitaka	355
Tathatā	345	Triputi	355
Tattva	345	Triratna	356
Tattvabodha	346	Trisharana	356

Trishiksha	356	Upaveda	364
Trishnā	356	Upāya	364
Triyāna	357	Upekshā	364
Tronul lui Buddha	357	Uposatha	365
Ts`ao-shan Pen-chi	357	Ushas	365
Tsongkhapa	357	Uttara-Mimāmsā	365
Ts`ung-jung-lu	358		
Tsung-mi	358		
Tulku	358	V	
Tulsidās	359		
Tumo	359	Vachchagotta	367
Tung-shan Liang-chieh	359	Vaibhāshika	367
Tung-shan Shou-chu	359	Vaipulya-Sūtra	367
Tun-huang	360	Vairāgya	367
Turīya	360	Vairochana	368
Tushita	360	Vaishālī	368
Tu-shun	360	Vaisheshika	368
Tyāga	360	Vaishnava	369
		Vaishnavism	369
		Vaishvānara	369
		Vaishya	370
		Vaivasvata	370
U		Vajra	370
Uddālaka Āruni	361	Vajrachhedikā-Prajñāpāramitā-Sūtra	370
Udgātri	361	Vajrasattva	370
Ullambana	361	Vajrayāna	371
Umā	361	Vāk	372
Ummon	361	Vallabha	372
Upādāna	362	Vālmiki	372
Upadesha-Sahasri	362	Vāmadeva	372
Upādhi	362	Vāmana	373
Upādhyāya	362	Vānaprastha	373
Upāli	362	Varna	373
Upanayana	362	Varuna	374
Upanishade	363	Vasishtha	375
Upāsaka	363	Vasubandhu	375
Upasampāda	363	Vāsudeva	375
Upāsana	364		

Vātsīputrīya	376	Vishishtādvaita-Vedānta	383
Vātsyāyana	376	Vishnu	383
Vāyu	376	Vishnu-Purāna	384
Vedanā	376	Vishva-devā	384
Vedānta	376	Vishvakarma	384
Vedānta-Paribhāshā	378	Vishvāmitra	384
Vedāntasāra	378	Visuddhi-Magga	384
Vedānta-Sūtra	378	Vitala	385
Vede	378	Vitarka	385
Vesak	379	Viveka	385
Vibhajjavādin	379	Viveka-Chūdāmani	385
Vibhīshana	379	Vivekānanda	385
Vibhūti	379	Vrindāvan	385
Vichāra	379	Vritra	386
Vichikitsā	379	Vritti-jñāna	386
Vidvat-sannyāsa	379	Vyāhriti	386
Vidyā	380	Vyāsa	386
Vidyāranya	380		
Vigraha	380	W	
Vihāra	380	Wato	387
Vijñāna	380	Wen-shu	387
Vikāra	380	Won	387
Vikramāditya	380	World Fellowship of Buddhists	388
Vimala	380	Wu	388
Vimalakīrtinirdesha-Sūtra	381	Wu-chun Shih-fan	388
Vimukti	381	Wu-men Hui-k'ai	388
Vinaya	381	Wu-men-kuan	388
Vinaya-Pitaka	381	Wu-t'ai-shan	388
Vipāka	381		
Vipashyanā	382	Y	
Vīrabhadra	382	Yab-yum	389
Viraja-homa	382	Yajña	389
Virashaiva	382	Yājñavalkya	389
Vīrya	382		
Vishāda	382		
Vishaya-shakti	382		
Vishesha	382		

Yajurveda	389	Yukteshvar	394
Yaksha	389	Yün-kang	394
Yama	390	Yün-men Wen-yen	394
Yamamoto Gempō	390		
Yāna	390		
Yang-shan Hui-chi	390	Z	
Yantra	390		
Yashodhara	391	Zadan	397
Yāska	391	Zafu	397
Yātrā	391	Zagu	397
Yen-t'ou Ch'üan-huo	391	Zanmai	397
Yeshe Tsogyel	391	Zazen	398
Yidam	391	Zece mari discipoli ai lui Buddha	399
Yoga	391	Zemban	399
Yogāchāra	392	Zembyō	399
Yogāchārabhūmi-Shāstra	392	Zen	399
Yogānanda	392	Zendō	401
Yoga-Sūtra	393	Zengo	401
Yoga-Vasishtha	393	Zenji	401
Yōgi	393	Zenjō	401
Yoni	394	Zenrin-kushū	401
Yüan-wu K'o-ch'in	394		
Yuga	394	<i>Bibliografie</i>	403



Ābhāsa-chaitanya [H, sanscr.]. Conștiința absolută (**chit*), reflectată în gândirea omului. Această reflecție este considerată de către omul muritor și captiv propriului eu (**jīva*) drept singura stare de conștiință, împiedicându-l să descopere conștiința absolută, identică cu **Brahman*. Însă, în momentul în care cineva transcende limitele propriei conștiințe, el ajunge să-și cunoască adevăratul sine (**ātman*), să conștientizeze unitatea sa cu *Brahman* și să se elibereze, să se „mântuiască”.

Abhibhāvāyatana [B, sanscr.]. Cele opt exerciții de meditație, moștenite din cea mai timpurie fază a budismului, care au drept scop detașarea de propriile activități senzoriale; acest lucru se realizează prin stăpânirea și controlul percepțiilor rezultate în urma contactului cu diferitele obiecte. Ele sunt următoarele: 1. percepția formelor în cazul propriului trup și a formelor limitate din lumea exterioară; 2. percepția formelor trupului și a formelor exterioare nelimitate. Aceste două trepte oferă practicantului

posibilitatea de a birui propria „sete” de forme și corespund celei dintâi dintre cele „opt eliberări” (**Ashta-vimoksha*); 3. impercepția formelor în cazul propriului trup, dar percepția unor forme limitate din lumea exterioară; 4. impercepția unor forme în cazul propriului trup, dar percepția unor forme exterioare nelimitate. Aceste două trepte ajută la consolidarea concentrării și corespund celei de-a doua trepte a celor „opt eliberări”. Pe treptele 5-8 nu sunt percepute forme ale trupului, dar în exterior sunt percepute forme albastre, galbene, roșii sau albe, ceea ce conduce la stăpânirea „setei” de frumos. Treptele 5-8 sunt identice cu treapta a treia a celor „opt eliberări” și cu obiectele 5-8 de meditație (**kasina*). Percepția formelor în cazul propriului trup înseamnă alegerea și concentrarea deplină asupra unui loc (mai mare sau mai mic) din corpul propriu, așa încât, după mai multe exerciții, respectivul obiect să devină un reflex spiritual. Pe treptele 3-4 este ales un obiect exterior, cum ar fi o floare. Un obiect mic, limitat, va deveni eliberator pentru oamenii

instabili din punct de vedere spiritual, unul mare, pentru cei „nevăzători” din punct de vedere spiritual, unul frumos, pentru negativiști, iar unul grațios, pentru cei dominați de poftă și plăcere.

Abhidhammika [B, pali]. Călugăr budist specializat în studiul **Abhidharma*. Lucrul acesta nu înseamnă că nu ar fi familiarizat și cu **Sūtra-Pitaka* și **Vinaya-Pitaka*. În mod tradițional, primul *abhidhammika* este considerat a fi fost Buddha **Shākya-muni*, chiar dacă lucrările *Abhidharma* au fost compilate după moartea sa. În budismul primar, *abhidhammika*-șii se bucurau în cadrul școlii **Theravāda* de un prestigiu mai mare decât ceilalți călugări. Pelerinul chinez **Fa'hsien*, de pildă, relatează despre un **stūpa* ridicat în cinstea textelor sacre *Abhidharma* și venerat de către *abhidhammika*-și cu prilejul anumitor sărbători.

Abhidharma [B, sanscr.]. A treia parte a canonului budist (**Tripitaka*). Este cel mai timpuriu compendiu al filosofiei și psihologiei budiste, în care sunt prezentate sistematic învățături și analize ale fenomenelor psihice și spirituale, așa cum rezultă ele din cuvântările lui Buddha și ale principalilor săi ucenici. *Abhidharma* constituie baza dogmatică a celor două ramuri **Hinayāna* și **Mahāyāna*, apărând între secolele III î.Hr. și III d.Hr. Redactarea ultimă s-a realizat între 400-450 d.Hr. S-a păstrat în diferite variante, respectiv în varianta *pali* a școlii **Theravāda* și cea sanscrită a școlii **Sarvāstivāda*. Ajută la cunoașterea învățăturilor budiste, oferind interpretări și explicații ale unor noțiuni și concepte prezente în **Sūtre*. *Abhidharma* școlii *Theravāda*, redactată în forma sa

finală de către **Buddhaghosha*, cuprinde șapte culegeri: 1. *Dhammasangani* sau *Cartea despre elementele realității*; aceasta face o prezentare a elementelor psihice, rânduite în conformitate cu diferitele exerciții de meditație, și a elementelor materiale pe diferite grupe; 2. *Vibhanga* sau *Cartea clasificărilor*, consacrată lămuririi unor concepte fundamentale legate de grupe (**skhanda*), domenii (**āyatana*), aptitudini (**indriya*) etc.; 3. *Kathāvattu* sau *Cartea problemelor controversate*, care cuprinde 219 asemenea chestiuni, importante pentru evoluția gândirii budiste; 4. *Puggalapaññati* sau *Cartea despre persoană*, care descrie diferite feluri de sfinți și mireni; 5. *Dhātukathā* sau *Cartea elementelor*, care prezintă elementele componente (**dhātu*) ale oricărei existențe; 6. *Yamaka* sau *Cartea perechilor*, care își are numele de la abordarea unor teme și poziții antitetice, pozitive și negative; 7. *Patthana* sau *Cartea cauzalității*, de departe cea mai voluminoasă, în care sunt determinate relațiile existente între acele **dharma* singulare. La rândul ei, varianta școlii *Sarvāstivāda* constă tot din șapte culegeri, diferite față de cele ale școlii *Theravāda*. Redactarea sa finală îi aparține lui **Vasubandhu*. Ele sunt următoarele: 1. *Sangitīpa-ryāya* sau *Cartea recitărilor didactice*, care explică elementele doctrinare; 2. *Dharmaskandha* sau *Cartea lucrurilor*, care este parțial identică cu *Vibhanga* și în care sunt însemnate grupele, meditațiile etc.; 3. *Prajñaptishāstra* sau *Cartea rescrierilor*, în care sunt prezentate în forma unor cântări dovezi privind multe evenimente legendare; 4. *Vijñānakāya* sau *Cartea cunoștințelor*, care cuprinde câteva capitole controversate, amintind de *Kathāvattu*,

Paṭṭhāna și *Dhāṭukathā*, 5. *Dhātukaya* sau *Cartea elementelor*, care corespunde în esență culegerii similare din *Theravāda*; 6. *Prakarana* sau *Cartea tratatelor literare*, care desemnează diferitele elemente de învățatură și împărțirea lor pe categorii; 7. *Jñānaprasthāna* sau *Cartea punctului de pornire a cunoașterii*, care analizează diferitele aspecte ale învățaturii școlii sarvāstivādine, cum ar fi înclinațiile latente (**anushaya*), cunoașterea (**jñāna*), meditațiile (**dhyāna*) ș.a.m.d.

Abhidharmakosha [B, sanscr.]. Cel mai important compendiu al învățaturii școlii **Sarvāstivāda*, alcătuit de filosoful **Vasubandhu* în sec. al V-lea d.Hr., în Kașmir. Are două părți: o culegere de 600 versuri (*Abhidharmakosha-Kārikā*) și un comentariu în proză la aceste versuri (*Abhidharmakosha-Bhāshya*). S-a păstrat până astăzi doar în versurile chinezești și tibetane și este considerat cea mai înaltă autoritate în probleme de doctrină. *Abhidharmakosha* reflectă trecerea de la concepția hīnayānistă la cea mahāyānistă și reprezintă lucrarea fundamentală a școlilor budiste din China, unde a contribuit masiv la răspândirea budismului. Abordează nouă teme principale: elementele realității (**dhātu*), aptitudinile fizice și psihice (**indriya*), lumile sau modurile de existență (**loka*, **triloka*), **karma*, înclinațiile latente (**anushaya*), calea eliberării (*puḍgala-marga*), cunoașterea (**jñāna*), contemplația (**samādhi*), teoriile despre persoană (**puḍgala-vinishaya*). Această ultimă parte are un caracter unitar și contravine concepției împărțite de școala **Vātsīputriya* privind existența unei „persoane”.

Abhidharma-Pitaka [B, sanscr.]. A treia parte a canonului budist (**Tripiṭaka*), deseori numită pe scurt **Abhidharma*.

Abhijñā [B, sanscr.]. Puterile supranaturale sau aptitudinile pe care le posedă un **buddha*, **bodhisattva* sau **arhat*. În general, se vorbește de șase feluri diferite de *abhijñā*, dintre care primele cinci sunt considerate lumești și realizate prin accesul la cele patru trepte ale meditației (**dhyāna*); cea de-a șasea, socotită supranaturală, poate fi obținută doar prin cunoașterea intuitivă supremă (**vipashyanā*). Aceste forțe sunt recunoscute atât în **Hīnayāna*, cât și în **Mahāyāna*. Ele sunt următoarele: 1. forțele magice (**riddhi*); 2. percepția unor voci umane și divine („auzul ceresc”); 3. percepția gândurilor altor ființe; 4. amintirea de existențele anterioare; 5. recunoașterea ciclului vieții și morții tuturor ființelor („ochiul divin”); 6. recunoașterea anihilării propriilor patimi (**āsrava*), lucru care conferă siguranța realizării eliberării, a „mântuirii”.

Abhisheka [B, sanscr.]. Procesul cel mai important de inițiere în budismul **Vajrayāna*, în cadrul căruia discipolul deprinde de la învățătorul său (**guru*) tehnica specială a exercițiilor de meditație. De aceea, în budismul tibetan, se vorbește despre transferul de putere (*dbang-bskur*). În *Yoga-Tantra* (**Tantra*) există patru trepte succesive de inițiere: 1. inițierea „vasului de flori” (*kalā-bhisheka*); 2. inițierea secretă (*guhya-bhisheka*); 3. inițierea înțelepciunii (*prajñābhisheka*); 4. a patra inițiere (*chaturthābhisheka*). Inițierea „vasului de flori” constă în inițierea în cele cinci aspecte sau calități ale înțelepciunii